ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΝΕ ΤΟ ΚΑΛΟ, ΝΑ ΒΡΗΣ ΚΑΛΟ...

ΙΑ φορὰ ζοῦσε στὴ Σταμποὺλ ἕνας Δερβίσης, ποὺ τὸν λέγανε Μουράτ. Ὁ Δερβίσης Μουρὰτ ἦταν γέρος κι' ἀνήμπορος καὶ γιὰ νὰ ζήση ζητιάνευε. Οἱ πιστοὶ Ὀσμανλίδες πάλι, ποὺ πιστεύουν ὅτι ὁ Ἀλλὰχ στέλνει τοὺς διακονιάρηδες γιὰ νὰ δοκιμάζη τὴν καρδιὰ τῶν ἀνθρώπων, τοῦ δίνανε πάντα ψωμί, φαγητὸ καὶ παράδες.

Κάθε μέρα ὁ φτωχὸς Δερβίσης γύριζε μὲ τὸν κουρελιασμένο τζουμπέ του στοὺς δρόμους καὶ τραγουδοῦσε μ' ἕνα παθητικὸ σκοπὸ αὐτὰ τὰ λόγια :

—Δόστε μου μιὰ ἐλεημοσύνη. Ἡ ἐλεημοσύνη εἶνε μιὰ καλὴ πρᾶξι κι' ὅποιος σ' αὐτὸ τὸν κόσμο κάνει τὸ καλό, καλὸ θὰ βρῆ. Κι' ὅποιος κάνει τὸ κακό, θὰ βρῆ κακό...

Ὅλοι λοιπόν, ἐπειδὴ τὸ στόμα τοῦ Δερβίση ἔλεγε λόγια θεϊκά, τοῦ δίναν ὅ,τι μποροῦσαν.

Μιὰ χανούμισσα ὅμως, τῆς ὁποίας ἡ συνείδησις δὲν ἦταν καθαρή, θύμωνε ὅταν ἄκουγε τὸν Δερβίση νὰ τραγουδάη τὰ παθητικὰ τραγούδια του. Τὰ μάτια της ἦσαν σκοτισμένα ἀπ' τὴν κακία καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἔβλεπε ὅτι τὰ λόγια τοῦ Δερβίση ἦσαν ἱερά. Κι' ἔλεγε ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ δόντια της :

—Πάμπόνηρε ἄνθρωπε, γιὰ νὰ κλέβης τὸν κόσμο τὸν φοβερίζεις πὼς ὅποιος κάνει κακὸ θὰ βρῆ κακό. Ἔννοια σου ὅμως... θὰ σοῦ μάθω ἐγὼ ὅτι οὔτε τὸ καλὸ φέρνει καλό, οὔτε τὸ κακὸ φέρνει κακό !...

Αὐτὴ ἡ Ὀσμανλίδισσα, τὴν ὁποία ἀσφαλῶς εἶχε ξεγράψει ὁ Ἀλλὰχ ἀπ' τὸ χρυσὸ βιβλίο, στὸ ὁποῖο γράφει τοὺς πιστούς, ἔφτιασε μιὰ μέρα μιὰ πήτα κι' ἔβαλε μέσα σ' αὐτὴν φαρμάκι, ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ εἶχε γιὰ τοὺς ποντικοὺς τοῦ σπιτιοῦ της.

Ὅταν λοιπὸν τῆς πήγανε ἀπ' τὸ φοῦρνο στὸ σπίτι τὴν πήτα ροδαλοκκινισμένη καὶ τὴν εἶδε, ἡ Χεδιὲ Χανοὺμ χαμογέλασε μὲ μοχθηρία καὶ εἶπε μέσα της :

—Τώρα θὰ σοῦ δείξω ἐγώ, γέρο-κλέφτη. Θὰ σοῦ βουβάνω τὸ στόμα καὶ νὰ ἰδοῦμε ποιὸς θὰ μοῦ κάνη κακὸ γιὰ τὸ κακὸ ποὺ θὰ σοῦ κάνω.

Κι' ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα ποὺ περνοῦσε ὁ Δερβίσης, ἡ Χεδιὲ Χανοὺμ ἔδωσε τὴν πήτα στὴ σκλάβα της νὰ τοῦ τὴν δώση. Ὁ Δερβίσης ἔβγαλε τὸ σαρίκι του κι' εὐχήθηκε μ' ὅλη του τὴν καρδιά, ἐνῶ ἡ Χεδιὲ Χανοὺμ τοὺς ἔβλεπε μέσα ἀπ' τὸ καφάσι της καὶ ξεκαρδιζότανε στὰ γέλια.

Ὕστερα ὁ φτωχὸς Δερβίσης ἐπῆρε τὴν πήτα, ἐφόρεσε τὸ καβοῦκι του καὶ πῆγε στοῦ Σουλτὰν Μπαγιαζὴτ τὸ μεϊντάνι καὶ κάθησε κοντὰ σὲ μιὰ βρύσι νὰ πιῆ δροσερὸ νερὸ καὶ νὰ τὴν φάη.

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τῆς βρύσης παρουσιάστηκε ἕνας νέος Ὀσμανλῆς, κι' ἀφοῦ χαιρέτησε μ' ἕναν πολὺ εὐγενικὸ τρόπο τὸν Μουράτ, κάθησε συλλογισμένος κι' ἔρριχνε λαχταριστὲς ματιὲς στὴν πήτα.

Ὁ Δερβίσης, ποὺ ἦταν ἕνας ἄνθρωπος καλόκαρδος καὶ φρόνιμος, σκέφτηκε ὅτι ὁ νέος αὐτός, ἂν δὲν πεινοῦσε, δὲν θὰ ἔβλεπε μὲ τόση λαχτάρα τὴν πήτα. Προσποιήθηκε λοιπὸν ὁ σπλαχνικὸς Δερβίσης ὅτι τάχα τὰ δόντια του, ποὺ ἦσαν χαλασμένα, δὲν τὸν βοηθοῦσαν νὰ φάη, κι' εἶπε μ' ἕνα λεπτὸ καὶ περιποιητικὸ τρόπο στὸν νέο :

—Ἀδελφέ μου, φάγε αὐτὴ τὴν πήτα ἐσύ, γιατί ἐγὼ δὲν ἔχω δόντια κι' εὐλόγησε τὸ ὄνομα τῆς Χεδιὲ Χανούμ, ποὺ μοῦ τὴν ἔδωσε.

Ὁ νέος, ἀκούγοντας τὸ ὄνομα τῆς Χεδιὲ Χανούμ, τινάχτηκε σύγκορμος. Πῆρε ὕστερα συγκινημένος βαθειὰ τὴν πήτα καὶ τὰ μάτια του πλημμυρίσανε ἀπὸ δάκρυα, τὰ ὁποῖα πέφτανε ἀπάνω σ' αὐτή. Ἔτσι ἀλμυρὴ ἀπ' τὰ δάκρυά του, τὴν ἔφαγε ὅλη. Ἔπειτα εἶπε στὸ Μουράτ :

—Εἶχα τρία μερόνυχτα νὰ φάω, ὁ δύστυχος !...

—Ὁ Ἀλλὰχ δίνει τὶς δυστυχίες, τοῦ εἶπε ὁ Δερβίσης, κι' ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος τὶς ὑποφέρει μὲ ὑπομονή.

—Λείπω δέκα χρόνια ἀπ' τὴν πατρίδα μου, τοῦ ἐξήγησε ὁ νέος. Κι' ἐνῶ εἶχα λίγα χρήματα γιὰ τὸ ταξεῖδι μου, μὲ ξεγυμνώσανε οἱ κλέφτες στὸ δρόμο καὶ δὲν μ' ἀφήσανε οὔτε ἕναν παρά. Ἀλλ' ἂς εἶνε εὐλογημένος ὁ Ἀλλὰχ κι' ὁ ἀγατημένος του Μοιχαμέτ, ποὺ δὲν τοὺς ἀφήνουν τοὺς πιστούς τους νὰ χαθοῦν. Σ' ὁρκίζομαι λοιπὸν στ' ὄνομά τους, ὅτι τὴν πήτα, ποὺ μοῦ ἔδωσες μὲ τόση καλωσύνη, τὴν ἔκανε ἡ μητέρα μου....

—Ἡ Χεδιὲ Χανοὺμ εἶνε μητέρα σου ;

—Δυὸ φορὲς μητέρα μου. Γιατί αὐτὴ μ' ἔφερε στὸν κόσμο καὶ μ' ἔθρεψε μὲ τὸ γάλα της. Μὰ ἔφυγα ἐδῶ καὶ δέκα χρόνια μ' ἕνα συγγενῆ μου γιὰ τὴ Βαγδάτη. Ἐκεῖνος ὅμως πέθανε κι' ἐγὼ βασανίστηκα στὴν ξενητειά. Πιστεύω μάλιστα πὼς ἴσως ἡ μητέρα μου θὰ μὲ ἔχη ξεγράψει ἀπ' τοὺς ζωντανούς. Φαντάσου τὴ χαρά της, ὅταν μὲ ἰδῆ...

—Ἔλα νὰ σὲ ὁδηγήσω ἐγὼ στὸ σπίτι σου, εἶπε στὸν πολυβασανισμένο νέο ὁ καλὸς Δερβίσης.

Καὶ ὑψώνοντας τὰ μάτια του πρὸς τὸν οὐρανό, προσευχήθηκε κατασυγκινημένος.

—Ἀπ' τὴν πολλὴ χαρά μου ζαλίζομαι ! ψιθύρισε ἄξαφνα ὁ νέος.

—Βέβαια, μπορεῖ κανεὶς νὰ μὴ λιποθυμίση καμμιὰ φορὰ ἀπ' τὴ χαρά του ; ἀποκρίθηκε ὁ Δερβίσης. Πᾶμε λοιπὸν στὴ μητέρα σου...

Κατάχλωμος ὁ νέος ἀκολούθησε τὸν Δερβίση, ποὺ ὅλο καὶ μουρμούριζε προσευχὲς στὸ δρόμο.

Ἡ Χεδιὲ Χανοὺμ ἐκείνη τὴν ὥρα δοκίμαζε στὰ νύχια της τὸ χρῶμα ἑνὸς κινᾶ, ποὺ εἶχε ἀγοράσει ἀπ' τὸ μισὶρ - τσαρσί.

Ὅταν χτύπησε ἡ πόρτα της καὶ κατέβηκε κι' ἄνοιξε ἡ σκλάβα της, ἡ Χεδιὲ Χανοὺμ εἶδε τὸν Δερβίση νὰ μπαίνη μέσα καὶ φοβήθηκε. Σκέπασε λοιπὸν τὸ πρόσωπό της, σύμφωνα μὲ τὴν ἱερὴ συνήθεια τῶν Τούρκων, καὶ τὸν ρώτησε τί θέλει.

Τὴν ἴδια αὐτὴ στιγμὴ παρουσιάστηκε μπροστά της ὁ νέος. Κι' ἐπειδὴ ἡ καρδιὰ τῆς μητέρας δὲν γελιέται ποτέ, ἡ Χεδιὲ Χανοὺμ τὸν γνώρισε ἀμέσως, τὸν ἀγκάλιασε καὶ ἄρχισε νὰ τὸν φιλῆ.

Ἅμα πέρασε ἡ πρώτη χαρά, ὁ γυιός της, ποὺ μὲ δυσκολία στεκότανε στὰ πόδια του, ἔπεσε κάτω κι' ἄρχισε νὰ φωνάζη σπαραχτικά.

—Τί ἔχει ὁ γυιός μου ; φώναξε τότε ἀνήσυχη ἡ μητέρα του.

—Ἀπ' τὴ χαρά του φαίνεται πὼς ὑποφέρει... Δὲν θ' ἀργήση, ὡστόσο, Χανοὺμ - Ἐφέντισσα, νὰ γίνη καλά, τῆς ἀπάντησε ὁ Δερβίσης.

Κι' ἔφυγε.

Ἡ Χεδιὲ Χανοὺμ βοήθησε τότε τὸ γυιό της νὰ σηκωθῆ καὶ τὸν ἔβαλε νὰ καθήση ἀπάνω σ' ἕνα μαλακὸ σοφᾶ. Κι' ἀφοῦ διάταξε τὴ σκλάβα της ν' ἀνάψη τὸ λουτρό, τὸν παρακάλεσε νὰ τῆς πῆ τὴν ἱστορία του.

Ὅλα τῆς τὰ εἶπε τότε ἐκεῖνος μὲ σβυσμένη φωνή. Κι' ὅταν, εὐλογῶντας τὸ Θεό, τῆς διηγήθηκε καὶ τὴ συνάντησί του μὲ τὸν Δερβίση, τῆς ἀνέφερε ὅτι ἔφαγε τὴν πήτα, ποὺ ἔδωσει στὸ φτωχό.

Μόλις ἡ Χεδιὲ Χανοὺμ τὸ ἄκουσε αὐτό, ἄρχισε νὰ τραβάη ἀπελπισμένα τὰ μαλλιά της. Ἔπειτα διάταξε τὴ σκλάβα της νὰ φέρη ἕνα γιατρό.

Ἡ σκλάβα πῆγε γρήγορα - γρήγορα νὰ φορέση τὸ τσαρτσάφι της, μὰ ὥσπου νὰ κατεβῆ τὶς σκάλες, ὁ νέος, ἀφοῦ κυλίσθηκε καταγῆς καὶ στριφογύρισε σὰν φεῖδι, πέθανε στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας του.

Τὴν ἄλλη μέρα, ἐνῶ πήγαιναν νὰ θάψουν τὸ γυιό της, ἡ Χεδιὲ Χανοὺμ ἄκουσε πάλι τὴ φωνὴ τοῦ Δερβίση, ὁ ὁποῖος ἔψελνε παθητικά :

—Δόστε μου μιὰ ἐλεημοσύνη !... Ἡ ἐλεημοσύνη εἶνε μιὰ καλὴ πρᾶξι, κι' ὅποιος σ' αὐτὸν τὸν κόσμο κάνει τὸ καλό, καλὸ θὰ βρῆ, κι' ὅποιος κάνει τὸ κακό, θὰ βρῆ κακό !...

Ἡ Χανοὺμ ἔφριξε. Ὁ Δερβίσης ἔλεγε τὴν ἀλήθεια.

Τὸ γυιό της, ποὺ κηδεύανε αὐτὴ τὴ στιγμή, ἡ ἴδια αὐτὴ ἡ μάνα του τὸν εἶχε σκοτώσει, θέλοντας νὰ κάμη τὸ κακό...

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ Χεδιὲ Χανοὺμ εἶδε τὸ Δερβίση νὰ μπαίνη μέσα καὶ φοβήθηκε....

νὰ διαβολεμμένη κι' ἔβλεπε τοὺς καλογέρους μπροστά του σὰν σουβλιστὰ παπάκια, ὡστόσο τὸ στομάχι του ἦταν ἀδύνατο νὰ δεχτῆ ἐκείνη τὴν κιτρινωπὴ νεροψιτογιά, τὴν ὀρφανὴ ἀπὸ κάθε ἴχνος ρεβιθοῦ μέσα της !...

Ὡστόσο, ἡ ἀπώλεια τῆς Κοραλίας του ἦταν πρόσφατη ἀκόμα κι' ἔλπιζε μὲ τὸν καιρὸ νὰ συνηθίση αὐτὲς τὶς μικρὲς ἀνωμαλίες. Σηκώθηκε ψόφιος γιὰ ὕπνο ἀπ' τὴν κούρασι καὶ τὶς συγκινήσεις κι' ἑτοιμαζόταν νὰ ρωτήση ποῦ ἦταν τὸ κελλί του.

Μὰ ὁ ἡγούμενος τὸν κράτησε. Τὸν πῆγε σ' ἕνα ἀπόμερο κελλί, μισοάνοιξε τὴν πόρτα κι' εἶπε στὸν Γασπὰρ πατρικά :

—Καὶ μὰ δοκιμασία ἀκόμα, νεαρέ μου... Κάθε νεοσύλλεκτο καλογεροπουλο, ἐπὶ δυὸ χρόνια κι' ἕξη φορὲς τὸ μῆνα, πρέπει νὰ μαστιγώνεται ἀπ' τὸν καλύγερο τῆς ὑπηρεσίας... Εἶνε ἡ τιμωρία τῆς ἁμαρτωλῆς σάρκας, ἡ ὁποία ἐμποδίζει τὴν ψυχὴ νὰ πετάη στοὺς οὐρανοὺς ἄμωμη καὶ λευκή...

Λέγοντας αὐτά, τὸν ἔσπρωξε συγχρόνως μέσα στὸ μισόθαμπο ἐκεῖνο κελλὶ κι' ἀπομακρύνθηκε ἀδιάφορος φαινομενικά, χαμογελῶντας ὅμως μὲ σημασία κάτω ἀπ' τὰ μαῦρα ράσσα του...

Τώρα τὸ τί ἐπακολούθησε μέσα στὸ κελλί, ἀγαπητοί μας ἀναγνῶσται, θὰ τὸ δῆτε στὴ σχετικὴ εἰκόνα μας. Ἕνας μοναχός, ντυμένος σὰν τὸν Πρόδρομο, ἄρχισε νὰ μαστιγώνη τὸ φτωχὸ Γασπάρ, ὁ ὁποῖος οὐρλιαζε ἀπ' τοὺς πόνους !....

Γι' αὐτὸ θὰ τὸν δικαιολογήσετε, ὅταν μάθετε ὅτι τὸ ἴδιο βράδυ κιόλας ξεπόρτισε λαθραῖα ἀπ' τὸ μοναστῆρι καὶ τράβηξε ποδαρόδρομο γιὰ τὴν πλησιέστερη πόλι, ξαναγκαλιάζοντας μὲ πόθο τὰ «ἁμαρτωλὰ ἐγκόσμια» καὶ μουρμουρίζοντας συγχρόνως :

—Εἶνε ἀξέχαστη ἡ Κοραλία μου, μὰ εἶνε κι' ἄλλο τόσο βαρειὰ ἡ ἀναθεματισμένη καλογηρική !!...